

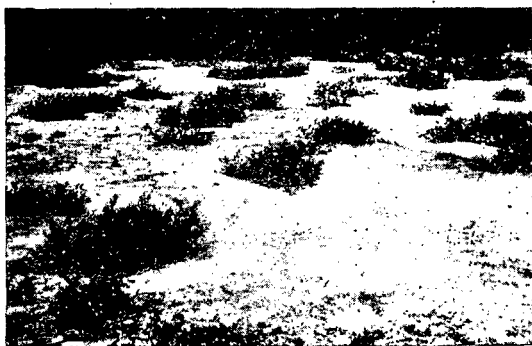
aster kwam nog al eens langs slootkanten in het lage weidegebied voor.

Op enkele drassige, niet zeer zoute plaatsen trof ik sporen van het *Rumicetum maritimi* aan (zeezuring en blaartrekkende boterbloem).

In de sloten groeiden af en toe enige soorten van het *Ruppion maritimae* (zeeruppia, kamfonteinkruid, zoutwaterzannichellia).

In de komende zomer zullen de éénjarige soorten sterk achteruitgegaan zijn, terwijl de grassen dan steeds meer de overhand krijgen.

De dierenwereld was het vorige jaar nog soortenarm. Enige vogels traden op de voorgrond door hun opvallend voorkomen. Zo herbergden de gerstvelden veel kwartels. Op weilanden en andere drassige terreinen broedden veel kluten.

Grote planten van spiesbladmelde op het drooggevallene land.

Trekvogels in de Gelderse vallei.

In dit artikeltje wil ik U een overzicht geven van de rijkdom aan vogels die ik deze winter en het vroege voorjaar heb waargenomen op enkele tochten in het zuidelijk gedeelte van de Gelderse vallei vnl. langs de Grift.

Als gunstige factoren voor de vallei als pleisterplaats zijn te noemen: 1. de eenzaamheid (er zijn langs de Grift vrijwel geen woningen noch wegen), 2. 's winters wakken in de Grift, 3. in 't voorjaar half onder water gelopen land, 4. de ligging vóór een gebied dat voor water- en weidevogels weinig geschikt is n.l. de Veluwe.

Hieronder volgen de vogels die ik in Februari en Maart op 12 tochten heb waargenomen (van 20 Febr. tot 20 Maart).

Grote wilde zwaan. Deze soort was steeds aanwezig, eerst in de wakken en op het land (vaak in de sneeuw) aan de voet van de Grebbeberg, later in de Hel bij Venendaal). Het aantal wisselde nogal, wat komen kan doordat ze niet steeds bij elkaar bleven. 22 Febr. nam ik 17 volwassenen en 3 jongen op het land waar terwijl 10 exemplaren overvlogen naar het Oosten. Jongen heb ik later nooit meer gezien. De laatste waarnemingen zijn 18, 19 en 20 Maart toen ze samen met enkele knobbelzwanen in een troep van 25 ex. in de Hel vertoefden.

Knobbelzwaan. In geringer aantal (meestal 5) steeds aanwezig.

Gans. Steeds aanwezig in koppels van 3, 4, etc. tot 150 welk aantal 18 Maart in de schemering bij me neerstreek. Welke soort het was kon ik niet uitmaken. Ze hadden een lichte vleugelboeg en hals en donkere kop in de vlucht, verder orangerode poten, een witte streep over de zijde, witte stuit en lichte snavel terwijl

het geluid soms nasaal „gak-gak” is, maar ook vaak een soort geschreeuw als van de tamme gans.

Wilde eend. Steeds in groot aantal aanwezig (vaak op het land).

Wintertaling. Vóór 18 Maart in gering aantal op de Grift. Sedert die datum in enorme troepen op het half ondergelopen land bij de Hel, steeds fluitend.

Smient. Sedert 18 Maart bij honderden op dezelfde plaats als vorigen; bij gevaar een fel „pieuw” fluitend. (12 Maart zag ik enkele paartjes op de Rijn; 18 Maart trokken talloze groepen stroomop).

Pijlstaart. Tussen de smienten. 20 Maart nam ik op een landje 15 paartjes waar.

Slobeend. 19 Maart een ♂ grazend tussen wintertaling en smient. Later 3 ex. vliegend.

Krooneend. Deze zeldzame eend (een ♂ en misschien een ♀) nam ik 12 Maart waar op de Grift tussen een groepje zaagbekken. Een kwartier lang sloeg ik hen gade uit een verwoeste bunker. De woeste Vosbruine kuif glansde in de zon; de rode snavel, de zwarte borst, de helder witte flank (als van een kuifeend) met de uitloper in de nek en het zwarte achtergedeelte waren magnifiek te zien. 15 Maart heeft de heer Hoogen hem ook waargenomen en 19 Maart hebben we hem nog eens gezien. Beide laatste keren hield hij zich op tussen kuifeenden.

Tafeleend. Steeds aanwezig op de Grift, gemiddeld 10 ex., steeds ♂♂ (misschien een keer een ♀).

Kuifeend. Steeds op de Grift zowel ♂♂, ♀♀ als ♀♀ eerste winterkleed.

Toppereend. Zeldzamer. Meer ♀♀ dan ♂♂ 24 Febr. 2 ♂♂ en 2 ♀♀. 12 Maart enkele ♀♀. Deze soort komt ook op de Rijn voor.

Brilduiker. 12 Maart 1 ♀ op de Grift. 18 Maart 3 ♂♂ en 2 ♀♀ 19 Maart 4 ♂♂ en waarschijnlijk enige ♀♀.

Grote zaagbek. Verscheen toen de Grift grotendeels open was. 9 Maart vele ♂♂ en ♀♀ (in één bocht ± 20 stuks). 4 Febr. had ik al een ♂ op de Rijn gezien in een wak bij Renkum. 17 Febr. waren ze bij Opheusden toen de Rijn tot zover was opengebroken. 11 Maart had een enorme trek plaats langs de Rijn stroomop. Toen waren er ook zeer veel op de Grift. 12 Maart al veel minder. 14 Maart was de Grift tot Kruip Onder geheel verlaten. Ook op de Rijn waren er toen nog maar enkelen.

Nonnetje. Vrijwel steeds op de Grift. 12 Maart 5 ♂♂ en vele ♀♀. 20 Maart nog 7 ♂♂ en ongeveer evenveel ♀♀. (Evenals vorige zeer veel op de Rijn).

Dodaars. Steeds aanwezig op de Grift.

Waterhoen. 26 Febr. een exemplaar waargenomen. Waarschijnlijk wel meer aanwezig.

Meerkoet. Vrijwel steeds aanwezig (gemiddeld 7 ex.)

Aalscholver. 2 ex. op 18 Maart zonnend op de Griftdijk bij de Hel.

Reiger. Steeds aanwezig in gering aantal. Enkele zijn omgekomen.

Roerdomp. Een dood ex. bij de Hel door de Heer Witkamp gevonden.

Kraanvogel. 19 Maart 3 ex. overvliegend.

De andere vogels volgen hieronder in vogelvlucht:

Kievit (6 Maart voor 't eerst); Grutto en Tureluur in enorme massa's sedert 13 Maart; Wulp sinds 13 Maart; Volledige triller op 17 Maart. Zeer veel kapmeuwen, leeuweriken, piepers (zingend sedert 18 Maart) en spreeuwen. Veel watersnippen. Verder rietgorzen (sedert 12 Maart), witte kwikstaart en gele kwikstaart (19 Maart), pimpelmees, kramsvogel (9 Maart 3 ex.), houtduif, steenuil, bonte kraai (14 Maart 36 ex. op een stuk bouwland), roek, zwarte kraai, kauw, kneutjes (19 Maart), putters (de gehele winter), ekster, torenvalk, buizerd en ruigpootbuizerd.

Deze lijst is natuurlijk geen volledige lijst van vogels die daar voorkomen. Het is zeer waarschijnlijk dat er ook wel vogels komen uit de bossen die grenzen aan de vallei. B.v. grote lijster, geelgors, vink, mus etc. Bovendien zijn twijfelgevallen als kiekendief en blauwe kiekendief weggelaten.

Tenslotte wil ik nog vermelden dat ook dit bijzonder mooie en rijke vogelgebied door verkaveling verloren dreigt te gaan. Brede sloten worden dwars door het terrein gegraven, hoewel het nut van een goede afwatering door sommigen, in verband met de waterstand in de hoger gelegen landen ernstig betwijfeld wordt.

Van maand tot maand.

JULI.

Ik weet niet, hoe het in andere delen des lands is geweest, maar op het Noorder-erf werden eind April, begin Mei bijzonder veel bonte vliegenvangers waargenomen. We hebben heel wat berichten ontvangen uit de drie noordelijke provincien. Zelfs in stadstuinjes werden de vogels gezien.

Zeer merkwaardig was het optreden van de bijeneter in ons land. Ook deze vogel kwam begin Mei blijkbaar vrij talrijk voor, want ik ontving verschillende berichten daaromtrent. Het verenpakje van deze vogel vertoont veel blauw, groen, en oranje. De lange snavel is naar beneden gebogen. Grootte als merel. Lange, wigvormige staart. Vlucht gelijkt op die van een zwaluw. Volgens „Zien is Kennen” is de vogel zeldzaam en werd slechts één maal in ons land bemachtigd (1905). Het is een broedvogel van Z. Europa, N. Afrika en Z.W. Azië. Wie heeft deze vogel gezien?

Uit een en ander blijkt weer eens hoe belangrijk het is, dat de lezeressen en lezers van Natura hun bijzondere waarnemingen regelmatig opzenden aan de redactie, zodat we een goed beeld kunnen krijgen van het optreden van zeldzaamheden enz. in ons land.

Wil men ook nog eens denken aan het inzenden van gegevens, die betrekking hebben op de nawerking van de strenge winter op het gedrag van plant en dier? In onze tuin b.v. staan de vlierstruiken er slecht voor. Talrijke knoppen liepen niet uit, vele takken zijn totaal kaal; en dat voor de onverwoestbare vlier!

Ondertussen zitten we volop in de zomer en het groen van de bomen is wat eenstemmiger geworden. Wat kan het heet zijn op zo'n Julidag. Echt weer voor de insectenliefhebbers. Ga eens bij de Schermbloemigen zitten. Wat een bezoek van vlinders, wespen, bijen, vliegen, kevers en wat niet al. In het hete zand zien we de mierenleeuw bezig met zijn merkwaardig bedrijf. Let nu overal op de vlinders: citroentje, koningsmantel, nonvlinder, bastaardsatijnvlinder, de weeskinderen, beervlinder, om er maar enkele te noemen.

Als het ons te heet wordt, zoeken we verkoeling op of bij het water. Op de meren een bonte bloemenweelde in de rietvelden: munt, tandzaad, gele wederik, scheerling, lis, bitterzoet, moeraslathyrus, egelskop, zwanebloem, kalmoes.

Langs de zeekant, in de duinen, genieten we van toorts, teunisbloem, zeedistel, Parnassia, wintergroen en duizendguldenkruid.

Juli is de maand van de gelende korenvelden. Neem eens zo'n smal paadje door het golvende graan en vergeet dan de akkeronkruiden niet: bolderik, hennepnetel, ratelaar, leeuwenbek, klaproos en anderen. Profiteer er nog van, want eind Juli worden de eerste schoven al weer in hokken gezet.

Als het niet te heet is, gaan we de heide verkennen. Dophei en thym bloeien er volop. Graafwespen slepen er met prooi. Het is de moeite waard om ze eens van zeer nabij te bespielen. Schenk ook aandacht aan de behangersbijtjes en de graafbijen. Let op....., ja, waarop eigenlijk niet? Er is zoveel te zien, te genieten en te leren. Wat is de natuur toch rijk, wat is een mensenleven kort, te kort om alles te kunnen beleven. En wat is de mij toegemeten ruimte in Natura klein, zo klein dat ik het gevoel heb Moeder-Natuur te kort te doen, omdat ik haar talrijke wonderen zo weinig tot hun recht kan laten komen!

Een greep uit ons werk.

Zodra een jongen een soldatenpak aan heeft, meent hij maar al te dikwijls, het recht te hebben, zich ruwer te gedragen dan in normale omstandigheden. Vandaar waarschijnlijk, dat tot voor kort soldaten zich nogal eens schuldig maakten aan natuurvernieling, b.v. door het afrukken van groene boomtakken voor camouflage.

Naar aanleiding hiervan heeft onze Algemeen Secretaris een brief tot den Minister van Oorlog gericht met het verzoek aan deze manier van optreden paal